

## СПРАВА «ОДАРЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF ODARENKO v. UKRAINE)

(Заява № 23906/15)

Стислий виклад рішення від 23 жовтня 2025 року

08 серпня 2013 року було затримано Т., хлопця заявниці, за підозрою у вчиненні вбивства, а 11 серпня того ж року — і саму заявницю у зв'язку з тим самим злочином. Її тримали у відділі міліції без протоколу про затримання, позбавляли сну та їжі, а також били з метою отримання зізнавальних показань. 13 серпня 2013 року заявниця зізналася у вчиненні вбивства спільно з Т. Того ж дня заявницю оглянув судово-медичний експерт, який виявив у неї множинні крововиливи та садна, частина яких утворилася протягом попередніх шести-двадцяти чотирьох годин, а інші — за кілька днів до обстеження. Заявниця повідомила експерта, що її доставили до Хмельницького міського відділу міліції 12 серпня 2013 року, після того, як вона провела «майже два дні» в іншому відділі міліції, і отримала тілесні ушкодження в обох відділах, «вдаряючись об одвірки». Того ж дня також було проведено слідчий експеримент за участю призначеного державного захисника, під час якого заявниця надала детальний виклад своєї участі у вбивстві. Лише після цього було складено протокол її затримання. 27 серпня 2013 року Т. поскаржився до прокуратури на жорстоке поводження з ним і заявницею. Розслідування було розпочато 02 грудня 2013 року. Під час допиту в межах цього розслідування заявниця надала подробиці свого незадокументованого тримання під вартою та жорстокого поводження, стверджуючи, що раніше не повідомляла про це через страх помсти. 22 квітня 2014 року прокуратура закрила кримінальне провадження, посилаючись на показання працівників міліції та власні показання заявниці, надані під час її допиту 12 серпня 2013 року, в яких вона заперечувала будь-яке жорстоке поводження. Заявниця безуспішно оскаржила постанову про закриття кримінального провадження, а Апеляційний суд Хмельницької області залишив її без змін. 24 вересня 2014 року Хмельницький міськрайонний суд визнав заявницю та Т. винними у вчиненні вбивства та розбійного нападу і призначив покарання у виді довічного позбавлення волі з конфіскацією майна. Вирок ґрунтувався, *inter alia*, на показаннях заявниці, зроблених під час слідчого експерименту, результатах судових експертиз та на показаннях свідків. Міськрайонний суд відхилив твердження заявниці про жорстоке поводження як необґрунтовані, посилаючись на результати розслідування. Апеляційний суд Хмельницької області та Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ залишили вирок без змін. До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявниця скаржилася за статтею 3 Конвенції, що працівники міліції жорстоко поводитися з нею під час її незадокументованого тримання під вартою, а ефективного розслідування її тверджень у зв'язку з цим проведено не було, а також за пунктом 1 статті 6 Конвенції, що надані нею 13 серпня 2013 року в ході слідчого експерименту

показання були використані для обґрунтування її обвинувального вироку. Розглянувши скарги, Європейський суд зазначив, що заявниця зазнала численних тілесних ушкоджень, достатньо серйозних для застосування статті 3 Конвенції. Органи державної влади знали про її твердження щодо жорстокого поводження, однак не провели ефективного розслідування: не встановили точну дату її фактичного затримання, не зіставили час отримання тілесних ушкоджень та не з'ясували їх походження. Європейський суд дійшов висновку, що заявницю тримали під вартою у відділі міліції з 11 по 13 серпня 2013 року, де вона отримала тілесні ушкодження, перебуваючи під контролем органів державної влади. Європейський суд дійшов висновку, і що вона зазнала жорстокого поводження, яке має бути кваліфіковане як нелюдське та таке, що принижує гідність. Європейський суд констатував порушення матеріального та процесуального аспектів статті 3 Конвенції. Щодо скарги заявниці за пунктом 1 статті 6 Конвенції, Європейський суд зауважив, що заявниця залишалася під контролем працівників міліції, тому наслідки попереднього жорстокого поводження могли вплинути на її поведінку під час слідчого експерименту. Повторення нею своїх зізнавальних показань на місці злочину було скомпроментовано попереднім жорстоким поводженням і не могло бути допустимим доказом. Оскільки національні суди не виключили ці показання з доказової бази, провадження в цілому було визнано несправедливим. Європейський суд констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

#### ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує заяву прийнятною;
2. Постановляє, що було порушено матеріальний та процесуальний аспекти статті 3 Конвенції;
3. Постановляє, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції;
4. Постановляє, що:
  - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу: (I) 10 000 (десять тисяч) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; (II) 1 500 (одна тисяча п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявниці, в якості компенсації судових та інших витрат, які мають бути перераховані безпосередньо на банківський рахунок захисника заявниці, пана Глуценка;
  - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

5. Відхиляє решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.